

Vaizliğin tadı damağımda kaldı...

Ahmet Turan Alkan

Bir ay kadar önce telefonum "tatlı tatlı" çaldı. Telefondaki ses Topkapı'daki Çini- li Camii'nin meşhur imamı Ahmet Yüter Hoca'ydı ve artık bildiginiz üzere Ahmet Hoca, benim iki hafta sonra camide cemaate hitaben vaaz verip vermeyeceğimi soruyordu.

Cemaat dediginiz, dag başında bir manada mahsur kalmış birkaç memurdan, câmi ise şantiyeden müdevver çürük-çark bir binadan ibaret olsa da vaktiyle "imâmet" mevki- inde vazife yaptığım için olsa gerek, içimde o defteri huzur-ı kalb ile kapatmışım. Netice itibarıyla günün birinde Kâbe'de hüccâc'a bayram namazı kıldırmak gibi bir emelim yoktu. İmamlıkta unumu elemiş, elegimi duvara asmış biriydim ama şairin,

"Büseden sonra visâl ister, kenâr ister gönül;

Sevdiğim hoş gör; dünya tamah dün- yasıdır" dediği hesap, benim de gözüm ve gönlüm "vaizlik" dâvâsında asılı kalmış gibiydi âdeta. Meselâ mübarek Ramazan gün- leri, kuşlukla öğle, öğleyle ikindi arasındaki sâkin saatlerde sırtında azametli bir lata ile kürsüye geçerek cemaati dinî, tarihî, ahlakî ve fikhî mevzularda aydınlatırken sözün münasip gelen yerlerine Mesnevi'den, Bos- tan ve Gülistan'dan mev'izeler menkıbeler yerleştirmeyi ihmâl etmeyerek âlemi kendi- ne hayran eden cerbezeli vaizlerin yerinde olmayı sadece ben değil, kim istemez ki?

Siz, "İstemem, eksik olsun; dinleyici ol- mayı yeterli bulurum." diyebilirsiniz; ben demem arkadaş! Kendimi daima iyi bir din- leyici saymışımdır fakat, vaiz efendi vaazı- nı irad ederken içimden yükseliveren, "İyi ama hocam, bu meseleye bir de şu açıdan baksak olmaz mı?" itirazını dillendirmek yerine yutkunmakla iktifa etmeyi öteden beri içime sindirememişimdir.

Derken efendim, iste bakınız yeri geldi; şu aracıga küçük bir hâtra parçası eklemek- ligimi hoş görünüz:

Belki yirmi sene var. Memleketin birin-

de Hakkı Hoca nâm, pek sevdiğim, hürmet ettiğim bir hoca var. O gün "tatlı tatlı" de- gil, bilakis "acı acı" vaaz ediyor. "İskambil yasak, kahveye gitmek fena. tavla mekruh, okeyden uzak durun, hatta satranç dahi aynı cümledendir." deyince gayrı yerimde dura- madım. "Niçin?" diyeceksiniz. Çünkü efen- dim o günlerde yazarınız fena halde satranca sardırılmış durumdadır: uykularında bile sat- ranç tahtası görmekte, yolda yürürken gelip geçen veya duran insanları at, fil, piyade, kale gibi algılamaktadır. İmdi, satranç aşkı bu derece ayyûka çıkmış bir adama. "Zinhar satrançtan uzak durunuz aziz cemaat!" zil- giti cekilir mi? Hakkı Hoca -Allah selâmet versin- yasak listesini alabildiğine uzatırken ben satranç maddesinde mihlanıp kalmış durumdayım. Söz isteyip itiraz etsem "Ce- maat ne der?" diye çekiniyorum; söyleme- sem dilim şişecek, kalbim infilâk edecek...

Olanca cesaretimi toplayıp, bir ara göz göze gelmemizden de cesaret alarak o degilden lâfa karıştım, "Hocam" dedim, "İmam Şafii Haz- retlerinin, satranca cevaz verdiğini söylüyorlar; bu durumda siz ne buyurursunuz?"

Hakkı Hoca bana şöyle bir baktı, bir daha baktı, sonra "Yahu bu entelektüel geçinen cami cemaatinden illallah brader." mânâsına gelen bezgin ve kırgın bir bakış attıktan son- ra bogazını temizledi. "Eh evet, o böyle bu- yurmuş, büyük âlimdir fakat biz takvâyı el- den bırakmayalım; boş zamanlarımızı daha faydalı işlerle geçirsek güzel olmaz mı aziz cemaat?" diyerek işin içinden sıyrılıverdi.

Ben mahcub kalakaldım öylece; cemaat- in tamamı ayıplar nazarlarla bana dönüp, "Kim yahu bu edepsiz, yedigi nâneye bak herifin!" dercesine bakışlarıyla bir güzel

ezip ufaltılar bu fakiri. Küçüldükçe küçül- düm. Boş zamanlarında faydalı işler yerine satranç oynayan, hatta oynamaya can atan bir adam olmak ne kötü bir şeydi...

Satrançı sonraları bıraktım ama sevgili Hakkı Hocamın bunda bir dahli yok; bir müd- det sonra anladım ki, ben satrançta, rakipleri- me sanki güçlü bir rakibi evire çevire yendikleri intibai verecek derecede durumu idare etmek- ten başka bir işe yaramamaktayım; o gün bu- gündür satranç tahtasına elimi sürmedim.

Lâkin Hakkı Hocamı hâlâ çok severim. Allah'ın selâmeti üzerine olsun.

Ne diyorduk?

Cemaatin vaiz efendiye itiraz hakkı var mıdır yok mudur meselesinden bahsediyorduk. Esasen böyle bir hak elbette mev- cuttur fakat büyüklerimiz böyle bir hâli câmi edebine mugayir ve muhalif saydık- ları için mescidlerimizde sadece dört grup insanın yüksek sesle bir şey söylemelerine müsaade edilmiştir ki bunlar: İmam, müez- zin, vaiz ve hîn-i hâcette kalabalık günlerde kapı civarında kalakalıp secde edecek yer bulamadığı için, "Aziz cemaat, Allah rızası için biraz safları sıklaştırmı, dışarda kalan cemaat mağdur olmasın." diye sızlanan sa- hıslardan ibarettir. Bunların hâricinde hiç kimse ol görüp sesini yükseltmez, istisnai hallerde benim gibi dersizlik eden kişne- ler, "yerleşik" cami cemaati tarafından bir güzel küçümseyici nazarlarla dövülür.

Peki, diyelim hakikaten ehline danışılma- sı icab eden mühim bir fikhî mesele var; ne olacak? Bu ihtiyacın giderilmesi için ya vaa- zın tamamlanıp, namazdan sonra hocanın tehi kalacağı saat beklenerek usulden yanına yaklaşıp "fısıf fısıf" modunda meselenin arzı

veya bir kâğıt parçasına yazılan hâcetin "elden ele" usûlüyle vaize ulaştırılması âdettendir.

İşte bu yüzdendir ki, "Yahu günün birin- de şu vaaz kürsüsüne ben geçsem; bir güzel esip güleşsem, ilm ü ifranımı su aziz cemaate selsebil etsem." diye geçirip dururdum.

Böyle kaç zaman geçti bilmiyorum.

Bir ay kadar önce telefonum "tatlı tatlı" çaldı. Telefondaki ses Topkapı'daki Çini- li Camii'nin meşhur imamı Ahmet Yüter Hoca'ydı ve artık bildiginiz üzere Ahmet Hoca, benim iki hafta sonra camide cemaate hita- ben vaaz verip vermeyeceğimi soruyordu.

Başkaca ne cevap verdiğimi hatırlamı- yorum fakat cevabımın ana fikri şu mer- kezdeydi: "Hastaya kar sorulur mu hocam; şimdiye kadar neredeydiniz?"

Hadisenin gerisini Zaman okuyucuları zaten biliyor. Hafta sonu eklerinin yöneticisi sevgili gazeteci dostum Abdullah Kılıç, vaazı- nın akisleri henüz camiin tavanında çunlıyor- ken beni aradı ve "Ahmet Abi, kürsüde vaaz ederken çekilmiş fotoğrafın şu anda masamın üstünde duruyor; yandın abi!" şeklinde tatlı sert bir santaj teşebbüsünde bulunmakla kal- mayıp haftasına "Ünlü yazarların vaaz verdi- gi cami, cuma günleri dolup taşıyor!" başlıklı haberiyle herkese bir güzel duyurdu.

Yazıyı bağlıyorum fakat bir çift sözüm kal- dı; ilki şudur: Yıllarca konferanslarda, sohbet- lerde, derslerde hitap ettiğim kişilerin elestiri- ci ve sorgulayıcı tavırına muhatap birisi olarak vaazım esasında cemaatin gösterdiği uysal ve tasvipkâr edâyâ bayıldığımı söylemeliyim.

İkinci: Tadı damağımda kaldı. Şimdi Ah- met Hoca, nasib olursa seneye yine çağırıp diye ümitle beklemekteyim. t.alkan@zaman.com.tr